

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 24. august 2026

Sak 2026/299 - Harpefoss Hotell Kunstarena - org.nr. 924 811 056 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Renate Kristiansen og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Harpefoss Hotell Kunstarena (heretter «klager») søkte 19. august 2025 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024. Søknaden gjaldt et søknadsbeløp på 116 643 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet sendte 30. september 2025 brev om at det manglet revisjonsberetning ved søknaden. Det ble bedt om at den manglende revisjonsberetningen ble oversendt innen 14. oktober 2025. Klager ettersendte revisjonsberetningen ved e-post samme dag.
- (3) Lotteritilsynet avslo søknaden 16. desember 2025, med den begrunnelse at klagers virksomhet kommer næringsinteresser til gode. Det vises til at de samme personene som etablerte foreningen i 2020 er aksjonærer med 50 prosent hver i Harpefoss Hotell AS. Foreningen og selskapet har en felles nettside og klagers aktiviteter foregår i og rundt selskapets bygningsmasse. Lotteritilsynet vurderte det slik at det er en klar sammenheng mellom klagers aktiviteter og driften av Harpefoss Hotell AS, samt at hele klagers virksomhet støtter opp om næringsinteressene til selskapet og selskapets aksjonærer.
- (4) Klager påklaget vedtaket 16. desember 2025. I e-post 17. og 21. desember 2025 ble det også gitt tilleggsopplysninger til klagen. Klager anfører at avslaget er begrunnet med at foreningen og aksjeselskapet har felles nettside. Ved å se nærmere på nettsiden, vil det komme klart frem at det ikke er overlapp mellom virksomhetenes aktiviteter. Selskapet eier ikke bygningsmassen, men drifter et kafé- og festlokale som eies privat. All drift i lokalet foregår uavhengig av klagers drift og økonomi. Foreningen har kunstnerresidens i en egen del av bygningen som ikke leies ut privat eller av selskapet. Klagers visningsrom er knyttet til utendørs kunstarena Okulus, og det er ingen utleie eller inntektsbringende aktivitet for aksjeselskapet knyttet til dette. Det er ikke overført inntekter fra foreningen til selskapet, ut over 27 000 kroner som er betalte tjenester som leie og servering. Navnet Harpefoss Hotell knytter seg til stedets kulturhistoriske opprinnelse som jernbanehotell i 1896, og ikke dagens virksomhet der overnatting for reisende ikke lenger er en del av stedets funksjon.
- (5) Klager anfører videre at begrunnelsen for avslaget innebærer at det å drive salg, servering og utleie på samme adresse, selv når lokaler og regnskap holdes adskilt, ikke er forenlig med foreningens ideelle virksomhet. Det vises til at dette vil medføre at en lang rekke

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

andre kulturinstitusjoner der det eksempelvis drives utstillingsvirksomhet, verksted- og kunstformidling for barn, formidling og produksjon av kunst og gjestekunstnerprogram slik foreningen gjør, vil måtte avstå fra offentlig finansiering fra Sparebankstiftelsen, Kulturrådet og andre tilskuddsgivere. Klager har blitt oppfordret fra rådgivere til å skille erverv og inntekter fra kafé og utleie fra foreningens ideelle virksomhet. Selskapet har oppdatert formålet i vedtektene. Nye vedtekter var vedlagt klagen. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (6) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen og sakens dokumenter med innstilling 11. februar 2026 til Lotterinemnda for behandling, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er nå opphevet, men var gjeldende for søknadsrunden 2025.
- (8) Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (9) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 første ledd at søknadsgrunnlaget beregnes av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.
- (10) Det fremgår av forskriften § 6 bokstav a at det ikke ytes kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (11) Det gis ikke kompensasjon for merverdiavgiftskostnader til virksomhet som kommer næringsinteresser til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f.
- (12) Lotterinemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Etter forvaltningsloven § 34 siste ledd kan Lotterinemnda treffe nytt vedtak i saken eller opphevet vedtaket og sende saken tilbake til Lotteritilsynet for helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (13) Harpefoss Hotell Kunstarena sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2025 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2024.
- (14) Det følger av forskriften at det ikke gis kompensasjon for merverdiavgiftskostnader som kommer næringsinteresser til gode, jf. § 3 tredje ledd bokstav f.
- (15) Ordlyden i forskriften § 3 tredje ledd bokstav f gir ikke særlig anvisning på hva som omfattes av begrepet «næringsinteresser». Bestemmelsen ble inntatt i forskriften i 2019, og avgrensningen skal støtte opp under formålet med ordningen og bidra til å sikre at kompensasjonsmidlene kommer reell frivillig virksomhet til gode. Frivillig virksomhet er i forskriften § 2 bokstav a definert som aktiviteter som ikke er fortjenestebaserte, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven) § 3 første ledd. Det følger av forarbeidene til frivillighetsregisterloven at det med begrepet

ikke-fortjenestebasert siktes det til aktiviteter som typisk er egnet til å generere fortjeneste for dem som står bak aktivitetene. Med fortjeneste siktes det til et overskudd som blir igjen etter at kostnader som virksomheten pådrar er betalt og som typisk kan utdeles til eieren og lignende, dersom organisasjonsformen tillater at det foretas utdelinger, jf. NOU 2006: 15 punkt 3.6.3. Dette er også lagt til grunn av Kultur- og likestillingsdepartementet i høringsnotat 14. oktober 2024 punkt 5.4.

- (16) Ordlyden i forskriften § 3 tredje ledd bokstav f begrenses ikke bare til medlemmenes egne næringsinteresser, men avgrensningen kommer også til anvendelse der søkers virksomhet kommer andres næringsinteresser til gode, se tilsvarende i Lotterinemndas avgjørelse i sak 2024/1331 med videre henvisninger.
- (17) Lotterinemnda er enig med Lotteritilsynet i at det fremstår som at det er en tett tilknytning mellom klagers virksomhet, og kafé- og utleievirksomheten til Harpefoss Hotell AS. Foreningen og selskapet har samme registrerte adresse, og har samme landingsside under www.harpefosshotell.no. Eierne av eiendommen er Anna M S Gudmundsdottir og Eivind H Slette-meås, som eier 50 prosent hver av eiendommen og aksjeselskapet. Det er disse to personene som også utgjør styret i foreningen.
- (18) Det fremgår av klagers vedtekter § 2 at foreningen har til formål å utvikle og produsere ny kunst til formidling og visning for et bredt publikum. Formålet skal oppnås gjennom å tilby gjestekunstnerordning, produsere utstillinger og kunstprosjekter på et høyt faglig nivå, gjennomført kunst og undervisningsprosjekter og formidle og tilgjengeliggjøre kunst av høy kvalitet.
- (19) I henhold til klagers årsrapport for 2024 har hovedbygningen i Harpefoss Hotell tre etasjer, hvor det blant annet inngår en stor residensleilighet for kunstnere og tilhørende ekstra rom for overnatting. I hovedbygningen er det også et galleri/prosjektrum i pakkhus, et konsert- og foredragslokale, samt en kafé i den gamle landhandelen. Lokalene brukes året gjennom som rom for utstillinger, konserter, kunstner-presentasjoner, seminarer og verkstedssamlinger. På Harpefoss Hotell AS sin hjemmeside fremgår det at kafeen er åpen i helgene i sommerhalvåret, og noen flere dager om sommeren. Det er også mulig å leie lokaler til kurs, møter og konferanser, og bestille servering av mat og drikke til møte.
- (20) Slik saken er opplyst, fremstår det som at deler av klagers virksomhet bidrar til at Harpefoss Hotell AS sin kafé og utleievirksomhet får flere kunder gjennom involverte kunstnere i klagers virksomhet eller andre besøkende. Klagers virksomhet foregår i og rundt hovedbygningen hvor Harpefoss Hotell AS tilbyr kafé og utleie. Sett i lys av den tette forbindelsen mellom foreningen og selskapet, har Lotterinemnda kommet til at klagers virksomhet kommer Harpefoss Hotell AS sin kafé og utleievirksomhet til gode. Et eventuelt overskudd i selskapet kan deretter eventuelt bli utdelt som utbytte til selskapets aksjonærer. Nemnda har derfor kommet til at klagers virksomhet kommer Harpefoss Hotell AS sine næringsinteresser til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f.
- (21) Klager har anført at de har opprettet et klart skille mellom aksjeselskapet og den frivillige virksomheten, og opplever det som overraskende at andre mer uklare driftsformer får innvilget sine søknader om merverdiavgiftskompensasjon. Lotterinemnda tolker dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling.

- (22) Hvorvidt det kan gis merverdiavgiftskompensasjon i den enkelte sak, beror på en konkret vurdering av om vilkårene i forskriften er oppfylt. At andre organisasjoner som har mer uklare organisasjonsformer, eventuelt uriktig har mottatt merverdiavgiftskompensasjon, kan ikke innebære at det innvilges kompensasjon i denne saken når vilkårene i forskriften ikke er oppfylt. Lotterinemnda bemerker at en organisasjon kan drive en aktivitet som er egnet til å gå med overskudd, eksempelvis kioskdirft, men overskuddet må i sin helhet bli ført tilbake til den frivillige virksomheten, se tilsvarende i høringsnotat 14. oktober 2024 punkt 5.4.1. Når det er valgt å skille ut kafé og utleievirksomheten i et eget selskap, uten at det er fastsatt i vedtektene at et eventuelt overskudd skal tilbakeføres til den frivillige virksomheten, kan det ikke gis kompensasjon for virksomhet som kommer denne næringsvirksomheten til gode. Klager har for øvrig ikke vist til noen konkrete saker fra Lotteritilsynet eller Lotterinemnda som tilsier at foreningen har blitt utsatt for usaklig forskjellsbehandling. Anførselen kan dermed ikke føre frem.

Konklusjon

- (23) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur